

Πολιτισμός

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ

Το τραγούδι του Δασκαλογιάννη του 1770

Στις 20 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε συναυλία του μουσικοσυνθέτη, Νίκου Μαμαγκάκη, ο οποίος με 20μελή ορχήστρα ερμήνευσε το λαϊκό έπος από τη ριμάδα του Παντζελιού του τυροκόμου.

Γράφει ο Γ.Μ. ΜΑΝΟΥΣΣΕΛΗΣ

Στον πολυπληθή κόσμο ο διακεκριμένος μουσικοσυνθέτης χάρισε μια εκλεκτή δραχιά που θα μείνει αξεχάστη. Παίξανε οι διαλεγμένοι ευθιθέτες μουσικοί, η πανέμορφη υψηλή με τ' άσπρα κυρία Σοφία Παπαζογλου τραγούδησε και απαγγέλλε. Στο βιολί, το πιάνο, την τριμπέτα, το λαούτο, το μαντολίνο παίζανε και τραγουδούσαν υπέροχα με δύναμη και πάθος και διεύθυνε ο χαρισματικός Νίκος Μαμαγκάκης.

Μας μετέφεραν στον καιρό της επανάστασης του 1770 του Δασκαλογιάννη, μας άναψαν στη φαντασία την ιστορία. Το τραγούδι των 1014 15/σύλλαβων στίχων άναψε και την τέχνη του μουσικού Ν. Μαμαγκάκη, επί δεκαετία, τον παίδευε. Μας πήγε στα πολεμικά γεγονότα στον πόλεμο των παλληκαριών των Σφρακιών του 1770.

Ο ομαδόρος ήτο από το Μουρί Σφρακιών ο Μπαντζελός (Παντζέλης) αγράμματος τυροκόμος και ο γκαλονόμος ο λίγο γραμματισμένος γράφει:

Έγώ ο Αναγνώστης του παπά του Σήφη του Σκορδύλη...
εις τη Παπούρα κάθομου στον Γάιβερο από πέρα
κι εγώ εκράθιου το χαρτί κι εκράθιου και την πέννα

κι εκείνος μου διηγότανε και τα 'γραφα ένα - ένα εκείνος, μου διγότανε το δάσκαλο το Γιάννη τα μάθια μου διακρύζουσε σαν τον αναδιβάνο...

Η ρίμα γράφτηκε μετά 16 χρόνια το 1786 δηλ. ο ριμαδόρος και γραμματικός ζήσανε νέοι τα γεγονότα και αλάνθιαστα μετά 16 χρόνια τα γράψανε.

Ο νέος από την Ανώπολη Γιάννης Βλάχος ταξίδεψε με λεβέντικη κορμοστασιά έκανε 2-34 τρικιάτατα καρδιά. Του χαμογέλασε η τύχη. Ταξίδεψε στη Μάνη, στην Τεργέστη, στη Ρωσία. Έφερε πλούτη στα Σφρακιά, έπιε διπλά σπία, αγόρασε αμπέλια, λιόφυτα. Γνώρισε τον Παπαζογλου (έκπληξη η κοπέλα η όμορφη που τραγούδησε στη συναυλία ήτο Παπαζογλου), τον Μπέη της Μάνης. Του γεννήθηκε η ιδέα της επανάστασης της πρώτης των Ελλήνων εναντίον των Τούρκων της Κρήτης.

Είχε και το συγγενή Πρωτόπαπα τον συντό που του έλεγε "Δάσκαλε κάτσε φρόνιμα δεν είναι καιρός ακόμα. Θα τα ξεβγάλεις τα Σφρακιά". Ο Πρωτόπαπας είναι πλούσιος, θέλει να φυλάξει τα υπάρχοντά του. Δεν τον ακούω...

Κάνει ο Δασκαλογιάννης σύναξη όλης της επαρχίας στη Χώρα των Σφρακιών. Όλα τα παλληκάρια όταν τους διάδασε την επιστολή ενθουσιάστηκαν. Δηλαδή θα δούμε την πολυπόθητη Λευτεριά! Θα βοηθήσει κι η Ρωσία!

Όλοι οι Σφρακιανοί εκλέγουν αρχηγό το Δασκαλογιάννη. Εκλέγουν και τους στρατηγούς κι αρχίζουν οι μάχες στα Κατωμερη στα Ρεθεμνιώτικα (στο

Λούλο η πρώτη μάχη με τους Θεοκρασιανούς Χάληδες και το Βαρδουλομανούσο από τη Χώρα Σφρακιών).

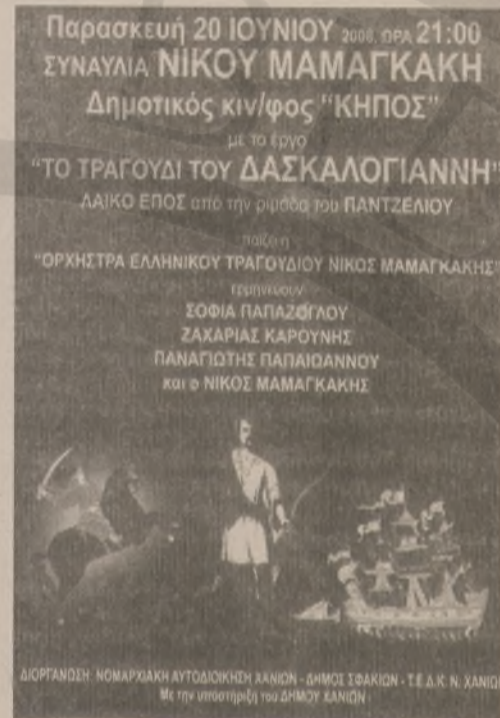
Σκοτώνονται 18 Τούρκοι και ο αρχηγός τους αιμοσταγής γιαντίταρος Ταμπορατζής. Με αναισθημένη τη σημαία με τον Σταυρό φωνάζουν: "Θάνατος στους απίστευτους. Φωτιά! Είδαν οι Τούρκοι ότι οι μιάδες των χριστιανών περνούν τα τούρκα κορμιά. Μαθαίνει ο σουλτάνος τον ξεσηκωμό των Σφρακιανών. Αφρίζε από τον θυμό του. Ειδοποιεί τους πασάδες Ηράκλειου και Χανίων να κοιτάξουν τι συμβαίνει και να θγουν να τους σφάξουν όλους και ν' αφανίσουν τα Σφρακιά μη ξεσηκώσουν όλη την Κρήτη.

Ο Δασκαλογιάννης από τη Μαλιάσα παρακολουθεί και τον ερχομό του ρώσικου στόλου. Είχαν δημιουργήσει και προηγουμένως τους νηχοπολεμιστές 100 νέους σκάποδες "Σεϊτάν Ταζίμ" σόμα των δαυμόνων το λέγανε οι τούρκοι "Σεϊτάν Λαρ-Ρεϊσί" το δαυμονάχη με τον Γεωργακομάρακο.

Οι Τούρκοι μαζεύονται στον Μπαμπαλή το χάνι και στις Βρύσες οι Σφρακιανοί και άλλοι φυγόδομοι και Σελινιώτες (Μπασιάς) άλλοι αποκηρυγμένοι των Τούρκων που είχαν καταφύγει στα Σφρακιά σφυρώνονται στην Κράπη.

Οι τούρκοι φρέτες και κατεργάροι τραβούν τους "σακουλιέρηδες" χριστιανούς που τους έχουν φοτωμένους με τα εφόδιά τους φυσέκια κλπ. τους βάζουν μπροστά. Τι να κάνουν τα παλληκάρια στην Κράπη; Ρίχνουν και πολλοί χριστιανοί πέφτουν. Τρομεροί εκατοντάδες νεκροί Τούρκοι λοξοδρομούν να υπερφαλαγγίσουν από αριστερά από το "Δοκαρόπορο" και από δεξιά. Το νουώθουν οι επαναστάτες και αλλάζουν θέσεις. Με πέτρες που κινούν από τις κορφές εμποδίζουν τους Τούρκους μα οι Τούρκοι είναι πολλοί. Μιλλισίνα. Κοκκινίζουν τα βουνά και οι παπούρες. Στ' Ασιόφυου σπαματούν λίγο. Έρχοντο άλλοι 5.000 από το Ηράκλειο μέσω Καλλικράτη.

Οι Τούρκοι προχωρούν προς Νίμτρο, προς Βουδαδορασκάδες, Κομητάδες, Χώρα Σφρακιών. Χαλούν τα

Παρασκευή 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2008, ΏΡΑ 21:00
ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ
Δημοτικός κιν/φος "ΚΗΠΟΣ"
με το έργο
"ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ"
ΛΑΙΚΟ ΕΠΟΣ από την ριμάδα του ΠΑΝΤΖΕΛΙΟΥ
Πολύτιμη
"ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΝΙΚΟΣ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗΣ"
Ερμηνεύουν
ΣΟΦΙΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΑΡΟΥΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ
και ο ΝΙΚΟΣ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗΣ

σπίτια, σκοτώνουν αφανίζουν. Πόλλοι Τούρκοι σκοτώνονται στις κορφές και στις παιπιούρες, μήνες τρώγανε οι καναβοί και τα όρνια. Η κόρη του Δασκαλογιάννη αιχμαλωτίζεται στο πλάι προς Λουτρό. Χαλασμός στην Ανώπολη. Με τα μεγάφωνα οι Τούρκοι "παραδύσανε Δασκαλογιάννη, δεν θα σε πειράξουμε".

Καπετάνιο του λένε οι καρδοκίρηδες. Ο καπετάνιος στην ανάγκη φαίνεται. Φθάνουν οι Τούρκοι στην Αράδαινα, ο Σηφοδασκαλιάς με τη σημαία φεύγει. Τα γυναικόπαιδα φυγαδεύονται προς φαράγγι Σαμαριάς. Ο Δασκαλογιάννης με 70 παλληκάρια παρουσιάζονται στον ψεύτη πασά στο Φραγκοκάστελο. Τον ειρωνεύεται ο πασάς "Καλώς τονε το δάσκαλο το πρώτο των Κουρσάρω. Έλεγεσ ότι θα πάρεις τις χώρες μας". Με φαρφουρί φλιτζάνι του κανε καφέ.

Στο Ηράκλειο τον γδάρανε ζωντανό. Ο Δασκαλογιάννης κι αν θυσίαστηκε έφερε το Σταυρό εις των Χανίων την πόρτα. Είμαστε ελεύθεροι. Τέσσερις γέροι Χριστιανοί μετά δύο ημέρες κλέψανε και θάψανε στο χώμα το Δασκαλογιάννη.

Ο Ξακουστός σήμερα Νίκος Μαμαγκάκης με την ορχήστρα του μας τα ήμισε και τους ευχαρίστησε όλους. Τον Νίκο Μαμαγκάκη από τα Φρατζεσσαυανά Μετόχια του Ρεθίμνου το στενό συγγενή του θρυλικού λυράρη Ρεθίμνου του Ροδινού. Όλες οι αρχές του τόπου Δήμαρχος, νομάρχης τους ευχαρίστησαν.

Ο δήμαρχος Σφρακιών κ. Λύκος προσκάλεσε όλους να βρεθούν στην Ανώπολη την Κυριακή που γιορτάζει ελευθερία η Ανώπολη την εορτή του Δασκαλογιάννη.

Η χορωδία έμπε στο τέλος "Πότε θα κάνει ξαστεριά...". Ζήτω η ελευθερία".

Εγκόλπιον Ορθοδόξου Χριστιανού

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗΣ, φιλόλογος

Τις προάλλες δέχθηκα, και με θερμότητα αφιέρωσή του, το αριστουργηματικό πόνημα "ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ", που συνέγραψε ο πρωταθλητής του Πνεύματος και του Θείου Λόγου, Τροπαιούχος πατήρ Ιγνάτιος Χατζηνικολάου.

Ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης και Καθηγητής Θεολόγος Ιγνάτιος Χατζηνικολάου, συνταξιούχος πια Λυκειάρχης, είναι πολυγραφότατος συγγραφέας θεολογικών βιβλίων και παισιγνωστος για τη σοφία και τον χεμαρλώδη θεολογικό του λόγο!

Και για το "ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ" έχουν δημοσιευθεί πολλές και σημαντικές επαινετικές κριτικές, που δεν χρειάζεται και η δική μου, ανείσιμη βέβαια.

Προσθέτω μόνο τούτο: Αυτό το έξοχο βιβλίο αποτελεί και είναι ένας σωστός θεολογικός Κώδικας γνώσεων κι ένας εξαιρετικός γνώμονας και οδηγός της Ορθόδοξης πίστης μας! Ας γίνει λοιπόν "κτίμα ες αεί" κάθε Ορθοδόξου Χριστιανού.

- Σεβαστέ, πάτερ ΙΓΝΑΤΙΕ, ευχαριστώντας και συγχαίροντας, σου επαναλαμβάνω τον Ομηρικό ευχετήριο λόγο:

"Αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων".

(Πάντοτε ν' αριστεύεις και να είσαι ο καλύτερος όλων).

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

ΕΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ, ΛΕΙΖΕΙ... (2)

Απόσταξη της σκέψης κάθε μέρα
ας κάνουμε, γι' απόσταγμα καλό,
και τότε, ας απλώσουμε τη χέρα,
κι ας πέσει, όπως λέμε, στο γυαλό.

Αυτή 'ναι η τροφή της κοινωνίας,
γι' ανάπτυξη, για δέσιμο πολύ,
και πνίγει το δραχνά της αγωνίας,
χαρίζει μια διάθεση καλή.

Αντίδοτο στην πίκρα, τότε, δίνεις,
την πίκρα μετατρέπεις, σε γλυκιά,
το μύρο, με αγάπη, τότε χώνεις,
στη ζέστη και στον καύωνα, δροσιά.

Βοήθεια προσέφερες γι' ανάγκη,
τον πήρες απ' το χέλιος του γκρεμού,
του χάρισες αυτά, που πρέπει να 'χει,

του έδωσες τ' απόσταγμα του νου.

Και, τότε, περπατείς ευτυχισμένος,
και χαίρεσαι μια όμορφη ζωή,
δε σκέφτεσαι, πως είσαι προδομένος,
ποτέ, κάτι καλό να σου στερεί.

Ποτέ δε θέλεις ύλη, ούτε δώρα,
για κάτι, που προσέφερες στον άλλο,
δε θέλεις τίπ' άλλο αυτή την ώρα,
"το λόγο", σαν το δώρο, το μεγάλο.

Εσύ, τώρα, που δρηξες τη γαλήνη,
πιστεύω, πως θα κάμεις το σωστό,
θ' ανοίξεις την καρδιά σου να του δίνει,
αυτό που περιμένει, "ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!".

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

Η ναυτική εβδομάδα

Γιορτάζει κάθε ολόχαρο νησί
και κάθε ακτή τη "Ναυτική εβδομάδα".
Ριγάει και λάμπει η θάλασσα χρυσή
κι αναγαλλιάζει απ' άκρη ως άκρη) η Ελλάδα.

Γιορτάζει το ένδοξό μας Ναυτικό
και ξαναζούν οι αιώνιες Σαλαμίνας,
ενώ στο θόλο επάνω το γλαυκό
μύριες ανίδες στήνουνε οι αχτίνες.

Κάθε λιμάνι τελετές κι αγώνες,
σφυρίζουν σημαιοστόλιστα τα πλοία,
και διαλαλεί το πέλαο στους αιώνες
τα ελληνικά θαλάσσια μεγαλεία.

Ελάτε να γιορτάσουμε μαζί
την εβδομάδα τούτη τη μεγάλη
και να φωνάξουμε πως πάντα ζει
η Δόξα που απ' τη θάλασσα προβάλλει
Νίκος Μαραγκουδάκης
Φιλόλογος, Συγγραφέας, Ακαδημαϊκός